روزنامه شرق

سه‌شنبه ۱۶ مهر ۱۳۹۲ • ۲ ذی‌الحجه ۱۴۳۴ • ۸ اکتبر ۲۰۱۳

سال یازدهم • شماره ۱۸۵۲ • ۱۶صفحه • ۱۰۰۰ تومان

دستیار ویژه رییس‌جمهوری در امور اقلیت‌ها:

به زودی برنامه‌های خود را اعلام می‌کنیم

گروه سیاسی: پس از انتصاب علی یونسی به‌عنوان دستیار ویژه رییس‌جمهوری در امور اقوام و اقلیت‌های دینی و مذهبی، او روز گذشته گفت: «به‌زودی برنامه‌های خود را در حوزه کاری‌ام اعلام می‌کنم.» پرداختن به موضوع اقوام و اقلیت‌های دینی و مذهبی از جمله وعده‌های...

صفحه ۲

رییس پلیس کشور اعلام کرد

اخراج ۹۰۰ پلیس متخلف در سال گذشته

گروه جامعه: احمدی‌مقدم گفت: «سال گذشته ۹۰۰ پلیس متخلف به علت تعدی یا اهمال رفتار از نیروی انتظامی جدا شده‌اند که این آمار هر سال کاهش می‌یابد. در سال اولی که من رییس پلیس کشور شدم ۲۵۰۰ نفر نیرو اخراج شدند، این در حالی است که...

صفحه ۶

هنر

علیرضا داوودنژاد در گفت‌وگو با «شرق»:

خانوادگی «ژن» قصه‌گویی داریم

صفحه ۷

تیترها

وزیر دادگستری اعلام کرد

بررسی پرونده موسوی و کروبی در شورایعالی امنیت

صفحه ۱۴

وزارت علوم:

دانشگاه احمدی‌نژاد غیرقانونی است

صفحه ۲

گزارش میدانی «شرق» از وضعیت نگین آذربایجان

برداشت روزانه ۶هزار تن نمک از دریاچه ارومیه

صفحه ۶

حرف اول

بازی با تاریخ و سیاست

مسعود رضوی‌فقیه

سفر رییس‌جمهور و هیات همراه به نیویورک، بازتاب‌های گسترده‌ای داشت که بیانگر نگاه مثبت و پرامید اکثریت مردم ایران و عقلای جامعه بود و در عین حال، بازتابی از احوالات اقلیتی ناموافق با سیاست‌های دولت منتخب و روند تنش‌زدایی نیز در حاشیه آن دیده می‌شد. این گروه غالبا با ادبیات گذشته به استقبال حوادث و شرایط حاضر می‌روند و به همین دلیل غالبا رویاروی افکارعمومی و خواست اکثریت قرار می‌گیرند. یکی از شیوه‌ها و امکانات این جریان‌ها، اتکا به تمثیل و شبیه‌سازی‌های تاریخی است که بیشتر با ارجاع به تاریخ پرحادثه و ارجمند صدر اسلام سروسامان داده می‌شود تا اعتباری پیدا کند و در عین حال پیشاپیش امکان نقد و پاسخگویی رقیب را نیز کاهش دهد. زیرا مقابله با امور مرتبط با عقاید دینی، به دلیل علاقه و احترام خاص، کار دشواری است و بسیاری از متدینان از ورود به آن حذر می‌کنند. اما به دلایل متعدد این شیوه صحیح نیست و نزد عقلا، در زمره استدلال‌های بسیار ضعیف و ظنی به حساب می‌آید. این نوع تاریخ‌نگری و تاریخی‌گری، سابقه طولانی دارد و ظاهرگرایان به آن علاقه ویژه‌ای دارند زیرا حاجت آنها را با قیاسی ساده، رفع می‌کند! این شیوه به هیچ‌وجه درس‌گیری از تاریخ و فهم فلسفه آن نیست، بلکه استفاده ابزاری از سیره و تاریخ برای حاجات مقطعی است و در میان مذهبیون همواره به فداکردن و قربانی‌کردن بخش مهمی از عقاید مذهبی و باورهای دینی انجامیده است.

ادامه در صفحه ۱۴

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات خبر داد

رفع فیلتر «فیس‌بوک» و «توییتر» در حال بررسی

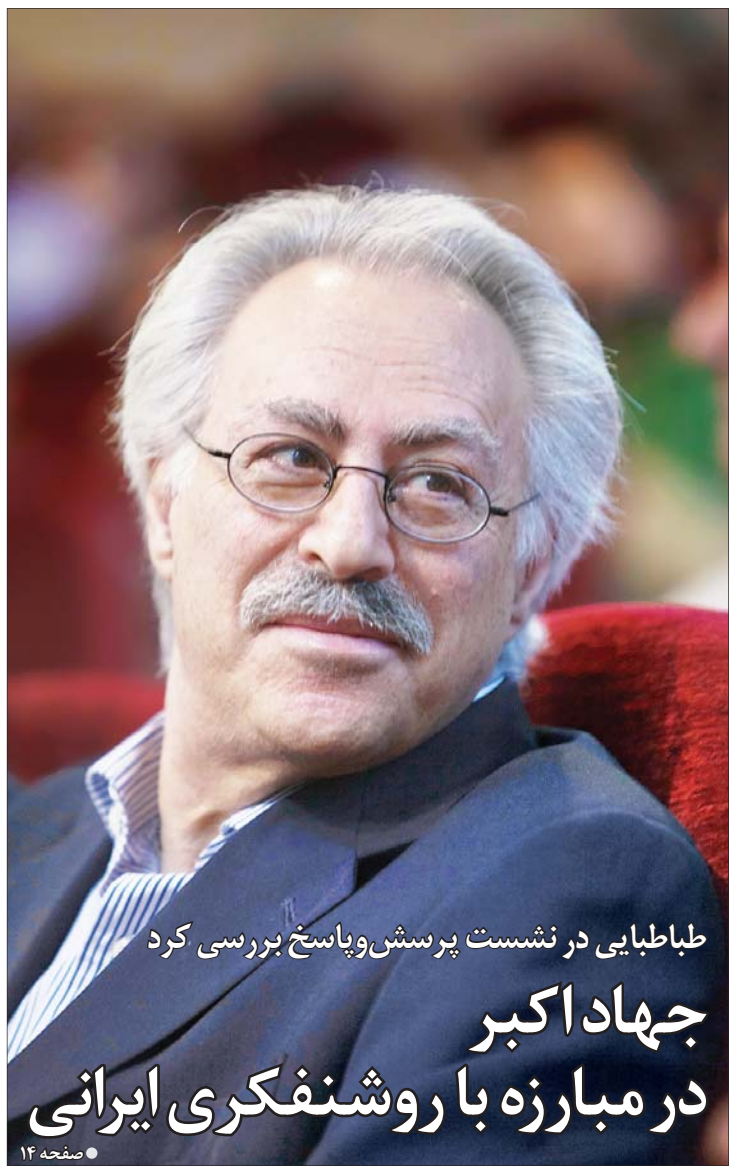
گروه جامعه، صدرا محقق: پس از کش‌وقوس‌های بسیار و امید و یأس‌های کشدار پیرامون احتمال رفع‌فیلتر فیس‌بوک و توییتر در ایران روز گذشته اظهارنظری از وزیر ارتباطات منتشر شد که مایوس‌کننده بود. یکی از خبرگزاری‌ها خبری منتشر کرد که در آن آمده بود: محمود واعظی در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه موضوع بررسی رفع‌فیلتر شبکه‌های اجتماعی به کجا رسید، گفت: «بنا نبوده سایت‌هایی نظیر فیس‌بوک و توییتر رفع‌فیلتر شوند و تحت همان شرایطی که بوده‌اند، خواهند ماند.» بلافاصله این خبر با عنوان «فیس‌بوک و توییتر رفع‌فیلتر نمی‌شوند» در بیشتر خبرگزاری‌های داخلی و خارجی به‌نقل از وزیر منتشر شد. با این حال ساعتی از انتشار پردامنه خبر نگذشته بود که مرکز روابط‌عمومی و اطلاع‌رسانی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات تکذیبیه‌ای را بر روی خروجی خود منتشر کرد با این تیتر «رفع‌فیلتر شبکه‌های اجتماعی در حال بررسی است.» در متن این تکذیبیه آمده بود: پیرو اخبار منتشرشده در برخی از خبرگزاری‌ها و سایت‌های خبری به‌نقل از دکتر واعظی وزیر محترم ارتباطات و فناوری اطلاعات مبنی بر اینکه فیس‌بوک رفع‌فیلتر نمی‌شود، به اطلاع می‌رساند دکتر واعظی در حاشیه مراسم ختم پدر رییس کل بانک‌مرکزی در پاسخ به سوال برخی از خبرنگاران مبنی بر اینکه با وجود صحبت شما بر رفع‌فیلتر فیس‌بوک ولی تاکنون این موضوع اتفاق نیفتاده است، «ایشان اظهار داشته‌اند من تاکنون چنین حرفی نزده‌ام» به گزارش مرکز روابط‌عمومی و اطلاع‌رسانی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، اینگونه موضوعات در کارگروهی خارج از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات درحال بررسی است که به محض دریافت نتایج بررسی‌ها و تصمیمات اتخاذشده به‌طور رسمی به اطلاع عموم مردم خواهد رسید. این اظهارنظر به‌نقل از وزیر ارتباطات دولت روحانی در حالی اعلام شد که تنها چند روز پیش در دهم مهرماه، رییس او که رییس‌جمهور کشور است در مکالمه‌ای توییتری با جک دورسی، رییس و یکی از بنیانگذاران شبکه اجتماعی توییتر که از حسن روحانی پرسیده بود «عصر به خیر رییس‌جمهور، آیا شهروندان ایران می‌توانند توییت‌های شما را بخوانند؟» اینگونه پاسخ داد: «عصر به خیر جک، همان‌طور که به کریستین امانپور هم گفتم تلاش می‌کنم تا مردم کشورم بتوانند به راحتی به تمام اطلاعات جهانی دسترسی داشته باشند، چون این حق آنهاست.»

ادامه در صفحه ۶

گزارش میدانی «شرق» از حواله‌های ارزی غیرقانونی دلالان پایتخت

دریافت «ریال» در استانبول تحویل «دلار» در ناصرخسرو

صفحه ۴

عکس: امیر جدیدی، شرق

طباطبایی در نشست پرسش‌وپاسخ بررسی کرد

جهاد اکبر در مبارزه با روشنفکری ایرانی

صفحه ۱۴

یادداشت

بیراهه شیمیایی

حسین دهشیار
استاد دانشگاه

در گستره سیاست خارجی، نوع، تنوع و تعدد توانمندی‌ها از تعیین‌کنندگی فزاینده در شکل‌دادن به دامنه قدرت مانور برخوردار هستند. اما محققا مهم‌تر از بهره‌مندبودن از توانمندی‌ها، کیاست و تدبیر در ساماندهی به آنها و از سویی دیگر به کارگیری هدفمند توانمندی‌هاست. در معادله سه‌وجهی روسیه، سوریه و آمریکا که به دنبال ورود نیروهای جنگجوی بیگانه به سرزمین سوریه برای سرنگون‌کردن ساختار قدرت حاکم، قوام و ماهیت معین و مشخصی یافته است به‌وضوح هرچه تمام‌تر شاهد درک استراتژیک روسیه و سوریه از حوادث و تصمیمات فی‌البداهه آمریکا بوده‌ایم. برخلاف دیگر بازیگران معادله، آمریکاییان به رهبری باراک اوباما نقشی انفعالی را به صحنه آورده‌اند که نه‌تنها سیاست منطقه‌ای آنان را با چالش‌های غیرقابل انتظار مواجه ساخته بلکه متحدان حساس به مسایل سوریه را نیز به‌شدت آسیب‌پذیر کرده است. باراک اوباما و تیم سیاست خارجی او، برنامه تدوین‌شده همه‌جانبه‌ای که در آن گزینه‌های پیش‌رو در چارچوب نگاه کلان آمریکا و نیازهای متحدان منطقه‌ای ملحوظ شده باشد را از همان آغاز شکل‌گرفتن بحران داخلی سوریه نداشت. آمریکا به عبارت صحیح‌تر، به جنگ داخلی مهندسی‌شده سوریه از جانب متحدان بسیار نزدیک منطقه‌ای «کشیده» شد. از ۱۹۷۰ که حافظ اسد کنترل کامل کشور را به دست گرفت برای آمریکاییان برهم زدن معادلات مستتر نظامی – امنیتی سوریه همیشه موردنظر و مطلوب بوده است. اما این کشور به دلایل پرواضح و آشکار به اقدام هدفمندی در جهت تحقق خواست خود دست نزد. از آغاز قرن بیست‌ویکم که تصمیم‌گیرندگان آمریکایی برهم‌زدن معادلات ارزشی حاکم در خاورمیانه را در دستورکار جدی قرار دادند، باز هم مطابق سنت دیرینه کشور سوریه از اولویت در چشم‌انداز ساکنان کاخ سفید برخوردار نشد. ناپختگی باراک اوباما در قلمرو سیاست خارجی به‌طور کلی و از سویی دیگر نقش تعیین‌کننده عربستان، قطر و ترکیه در شکل دادن و مدیریت عملیاتی منازعات سوریه، شرایطی را رقم زده است که انضباط شدید قدرت مانور و اثرگذاری منطقه‌ای ایالات متحده آمریکا، از برجسته‌ترین سمبل‌های آن است. زمانی که آمریکاییان با بحران سوریه مواجه شدند با توجه به اینکه نیروهای نظامی خارجی عملا به نزدیکی دروازه‌های دمشق رسیده بودند و نظر محمد مرسی، رجب‌طیب اردوغان، عبدالله و حامد بن خلیفه تاکید بر حذف بشار اسد بود، باراک اوباما تغییر رژیم در سوریه را مبنای سیاست سوری آمریکا قرار داده این یکی از نوادر مواقعی بوده که در عصر پسا نبرد ایدئولوژیک جهانی، کاخ سفید در چارچوب الزامات سیاست‌های بازیگران منطقه خاورمیانه گام برداشته است. نبود یک فهم کلان در اولویت‌بندی‌های دولت آمریکا سبب شده که این کشور در مسیری گام بردارد که حتی در صورت تحقق خواست تحمیل شده به او، در نهایت ناکامی را تجربه کند. باراک اوباما بدون کمترین جلوه‌ای از بصیرت، خواهان تغییر رژیم در سوریه شد، این سیاست معیوب در شرایطی بیان شد که دستگاه تصمیم‌گیری در حیطه سیاست خارجی کاملا به این نکته وقوف دارد که این کشور کمترین وجه مشترک ارزشی و جهان‌بینی با کلیت مخالفان نظام حاکم بر سوریه دارد.

ادامه در صفحه ۵

یادداشت

آنها که بودند، آنها که نبودند

حسین سناپور
نویسنده و منتقد ادبی

در همین دو روزی که از انتشار نامه تعداد زیادی از نویسندگان و مترجمان به وزیر ارشاد می‌گذرد، جامعه فرهنگی نسبت به این نامه حساسیت خوبی نشان داده است (چه به‌دلیل انتشار آن در روزنامه‌ها و سایت‌های خبری و چه عکس‌العمل‌های شفاهی و مکتوب دوستان نویسنده و مترجم نسبت به آن و چه حتی به‌دلیل حساسیت منفی خبرگزاری‌هایی که اصولا کارشان حمله به روشنفکران و هر صدای منتقدی است).

این درحالی است که اتفاقا بعضی از چهره‌های مشهور نویسندگان در میان امضاکنندگان حضور ندارند. دلایل این عدم‌حضور حتما متعدد است. اما اینکه چنین نامه‌ای این‌همه بازخورد پیدا می‌کند، به‌نظرم صرفا به‌دلیل گردهم‌آمدن تعداد زیادی نویسنده (که خیلی‌هایشان هم مشهور نیستند) نیست.

دلیل این حساسیت و حتی دلیل جمع‌شدن این‌همه امضا چیزی جز این نیست که سانسور نفس فرهنگ و به‌خصوص به‌نظرم ادبیات ما را به شماره انداخته بود و هنوز هم انداخته است و البته صداهایی هم که تک‌به‌تک، اما مدام از این‌ور و آن‌ور در مخالفت با این وضعیت بلند شده بود، عمدتا نادیده گرفته شد و انگار همه نسبت به این صداهای معترض بی‌حس شده بودند.

تازه این امضاها در مدت کوتاهی تهیه شده، به دست خیلی‌ها نرسیده و خیلی‌ها که کتاب‌هایشان در ارشاد گیر کرده (چه یکی و چه چندتا)، اما پیش‌تر کتابی منتشر نکرده‌اند، نتوانسته‌اند در این فهرست باشند. می‌دانم که خیلی‌ها هم با فحوای کلی نامه موافق بوده‌اند، اما به‌دلیل بعضی نکات ریزتر آن را امضا نکرده‌اند. حساب کنید اگر این موانع و مسایل نبود، تعداد امضاها سر به چندتا می‌زد. به‌نظرم حتما به بیش از هزار. اما همین تعداد ۲۱۴ امضا هم به‌خوبی نشان‌دهنده آن فضا هست و چه خوب این نامه و بازخوردهایش توانست این نکته را نشان دهد. اما یک نکته دیگر: بعضی‌ها می‌گویند که بسیاری از چهره‌های امضاکننده این نامه مشهور یا شاید حتی شناخته‌شده نیستند. درست هم می‌گویند. اما چه اشکالی دارد؟

مگر اینها نمی‌توانند نظر بدهند؟ مگر همین خودش نشان‌دهنده این نیست که سانسور فقط ۱۰، ۱۵نفر را از قلم انداخته و فقط کار آنها را مختل نکرده؟ مگر این جوابی به آنهایی نیست که در دفاع از کار اداره کتاب می‌گفتند «فقط ۱۰، ۱۵نفر نویسنده کارشان در ارشاد مانده و دیگر مشکلی نیست؟» و مگر خوب نیست که اتفاقا می‌بینیم نسلی تازه در فرهنگ و به‌خصوص ادبیات ما شکل گرفته است و اگر فضای تنفس برایش باز شود، بسیار پیش‌تر از نسل قبلی و نسل من و نسل بعدتر از من خواهد رفت؟ اما خود من راستش معتقدم این نامه تا حدودی نشان‌دهنده گسست نسلی هم در ادبیاتمان هست. در کل فرهنگ را نمی‌دانم و در حیطه دانسته‌های من نیست.

ادامه در صفحه ۱۱

سرمقاله

موانع شبکه‌های اجتماعی

احمد شیرزاد
استاد دانشگاه و فعال سیاسی

ابزارهای ارتباطی در هر دورانی، ارتباط انسان‌ها را تسهیل می‌کنند و بر همین اساس، «ابزار» نامیده می‌شوند. مثلا در حوزه رشته تخصصی نگارنده که «فیزیک» است، قبل از کشف امواج الکترومغناطیس، تصور این بود که هیچ صدایی بیش از سرعت صوت منتشر نمی‌شود. با اینکه پس از آن، مرحوم «هرتز» کاشف این امواج از آن به‌عنوان «تفنن» نام برد اما امروز، حتی دو همسایه هم با این امواج که ابتدا به‌سوی ماهواره می‌رود و سپس به فرد دیگر می‌رسد با یکدیگر تماس برقرار می‌کنند. ممکن است اگر انسان‌های تنگ‌نظر، همان سال‌ها هم حضور داشتند می‌گفتند نکند ارتباطات، سبب وقایع ناصواب شود؟ وقتی بتوان صدای دیگری را از طریق خطوط تلفن شنید یا درون خانه‌ای را با دوربین دید، نکند مفسده هم در پی آن بیاید؟ اما کاروان بشریت متوقف نشد و مسیر روبه‌جلو را ادامه داد.

دیدگاه‌های سختگیرانه، نه جلو رادیو را سد کرد، نه تلویزیون را متوقف کرد و نه توانست مانع گسترش ویدیو و ابزارهای گسترده دیگر شود. امروز دانشجوی من می‌تواند در جیب بغل خود یک کتابخانه را روی یک فلش حمل کند. زمانی که من دانشجو دکتری بودم، برای یک مقاله تحقیقاتی باید هفته‌ها صبر می‌کردم اما امروز در کسری از ثانیه، این مقالات دریافت می‌شود. پس تردیدی نیست که ارتباطات هم جنبه‌های مثبت دارد هم منفی. از اتومبیل می‌توان استفاده مثبت داشت و می‌توان موادمخدر حمل کرد. با هر ابزار پیشرفته‌ای می‌توان کار خلاف کرد و می‌توان جلوی آن هم گرفت. در دهه ۶۰ هزینه بسیار بالایی برای مبارزه با ویدیو پرداخت شد. هر روز صفحات حوادث، عکس‌هایی از قاچاقچیان ویدیو که بازداشت شده‌اند، منتشر می‌کردند. نسل امروز اصلا به ویدیو نگاه هم نمی‌کند اما در دهه ۶۰، بابت دستگاهی که می‌توان فیلم قرائت قرآن هم دید آنچنان همه ارکان کشور و نیروهای انتظامی و حتی نیروهای ارزشی که درگیر دفاع‌مقدس هم بودند درگیر شده بودند که تصور آن برای جوان امروز ممکن نیست.

با «بیت نت»، تنها امکان ارسال پست‌الکترونیک آن هم برای اقشار خاص که به آن دسترسی داشتند، مقدور بود و اگر آن افراد می‌توانستند امروز را ببینند حتما مانع ورود اینترنت به ایران می‌شدند. متاسفانه این استعداد در کشور ما وجود دارد که همیشه ابتدا به ناسالم‌ترین مسیر استفاده از ابزار، فکر می‌شود که گاهی زمینه تشویق افراد برای رفتن به سراغ همان راه‌های کج را فراهم می‌کند. اینکه می‌توان در موتورهای جست‌وجو، هر کلمه‌ای را وارد کرد و دنیایی اطلاعات پیرامون آن به‌دست آورد ممکن است افرادی را هم به‌سمت استفاده ناصحیح از آن سوق دهد اما به نظر می‌رسد این بیشتر کج‌تابی ذهن ماست. تجربه در ایران نشان می‌دهد هنگام ورود یک پدیده نو - به‌سبب وجود محدودیت‌های گذشته- ممکن است استفاده‌های ناصحیح از آن، پیشی بگیرد اما این مدتی کوتاه است و تمام می‌شود، کما اینکه زمانی به نوار کاست، «نوار خلاف» گفته می‌شد!

همه این ابزارهای ارتباطی دوره «شک و تردید» داشته‌اند. واقعا وقت آن رسیده که مدیران کشور، نگاه خود را تغییر دهند. امروز در مورد فیس‌بوک نیز، چنین نگاهی وجود دارد غافل از آنکه «شبکه‌های اجتماعی» دارای کارکردهای مثبت غیرقابل‌انکار است. ممکن است ارتباطاتی هم برقرار شود که بر اساس قانون و عرف هر کشور، نیازمند ممانعت از آن باشد اما پیش از آن، باید ضوابط اخلاقی و نفوذ معنوی به شکلی گسترده شود که این اتفاقات به حداقل ممکن برسد.

ادامه در صفحه ۱۴

ضمیمه رایگان امروز روزنامه شرق

ویژه نامه استان گیلان

از روزنامه‌فروشی‌ها بخواهید

روزنامه شرق

اشتراک روزنامه شرق را فقط از شرق بخواهید

۸۸۸۱۴۲۳۰-۳۲

جهت درج آگهی رستوران ها در روزهای پنجشنبه با تعرفه ویژه با ما تماس بگیرید.

۸۸۱۹۲۸۷۷

معرفی آژانسهای مسافرتی هتلها و مراکز گردشگری

تشریفات ۲۲۸۵۲۵۲۸

رجوع به صفحه ۱۳

تلفن سازمان آگهی ها ۸۸۱۹۲۸۷۷